

BESLUT

2019-04-01

Dnr: 19/00129

SAKEN

Morgonpasset i P3, 2019-01-11, inslag om användningen av psykedeliska droger vid behandling av psykisk ohälsa; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

Inslaget handlade om att forskningen om psykedeliska droger fått en renässans. Först ut som gäst i studion var en journalist från Sveriges Radio (SR) som skrivit flera artiklar om psykedeliska droger. Därefter medverkade en psykolog som även var vice ordförande för Nätverket för psykedelisk vetenskap. Han berättade om hur det kom sig att han intresserat sig för psykedeliska droger och redogjorde då för en mycket olustig upplevelse han hade haft av att äta svampar under en utlandsresa. Programledarna reagerade på hans berättelse och uttryckte en förståelse för att det hade varit en obehaglig erfarenhet.

Därefter redogjorde han för en resa till Holland där han och en vän hade provat en drog som kom från Amazonas. En av programledarna upplyste då om att drogen var olaglig i Sverige. Psykologen berättade också att forskningen om psykedeliska droger nu upplevde en renässans efter att det nästan inte skett något vetenskapligt arbete alls på området i närmare trettio år. Enligt honom var ett tänkbart användningsområde för psykedeliska droger bland annat vid behandlingen av psykisk ohälsa, till exempel mot svår ångest och depression i livets slutskede. Forskningen om psykedeliska droger var dock enligt honom fortfarande i sin linda och det behövdes fler och större studier innan det gick att dra vetenskapligt säkra slutsatser.

En av programledarna påtalade att forskningsområdet mött kritik och att det var kontroversiellt. Genomgående ställde programledarna flera kritiska frågor till psykologen. I slutet av inslaget lästes lyssnarfrågor upp som psykologen fick

svara på. I samband med lyssnarfrågorna upplyste en av programledarna om att de aktuella drogerna var olagliga i Sverige.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anser att inslaget utgjorde narkotikapropaganda och var olämpligt att sända i Sveriges Radio (SR).

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anför i huvudsak följande.

Morgonpasset i P3 sänds varje morgon och är ett lättsamt aktualitetsprogram som tar upp aktuella frågor och fenomen i samtiden ur ett humoristiskt perspektiv. Inte sällan bjuds det in gäster i ämnen som rör vetenskap. Programmet bygger inte på ett skrivet manus, utan det är programledarnas personligheter och funderingar som i stor utsträckning präglar programmets ton och ämnen.

Forskning på psykedeliska droger har fått en renässans. För att sätta in ämnet i sin kontext intervjuades först en SR-journalisten som granskat ämnet för olika svenska medier. En stund senare kom en psykolog som gästade programmet. Han har intresserat sig för frågan i Sverige och är vice ordförande i Nätverket för psykedelisk vetenskap. Föreningens syfte är att främja ett vetenskapligt förhållningssätt till psykedeliska substanser och öka möjligheterna för forskare att undersöka verkningsmekanismer, risker och potentiella kliniska tillämpningar.

Gästen fick berätta om varför han intresserat sig för ämnet men också historiken, vilka studier som gjorts, hur de görs och resultaten av studierna. Utgångspunkten var i gästens egna erfarenheter men samtalet genomsyrades av ett vetenskapligt perspektiv. Det handlade inte om privat bruk eller självmedicinering utan om forskning på området för att ta reda på om och hur psykedeliska droger skulle kunna användas vid behandling av psykisk ohälsa, till exempel mot grav ångest och depression i livets slutskede eller vid behandlingsresistent posttraumatiskt stressyndrom. Fokus låg alltså på intag under kontrollerade former inom vården, vilket gästen sa flera gånger. Av samtalet framgick också att det i nuläget inte finns några studier som är tillförlitliga, men att små studier har visat på goda effekter som behöver följas upp med storskaliga studier för att få säkra resultat.

Även om forskningsområdet är kontroversiellt, vilket framgick av inslaget, anser SR att det måste det kunna skildras, till exempel på det ansvarsfulla sätt som skedde. Inslaget var inte på något sätt förhållandevis av psykedeliska droger eller någon uppmaning till att testa dem, det senare sades också av en av programledarna. Det framgick i stället tydligt från såväl gäst som programledare att substanserna kan leda till mycket obehagliga upplevelser och stora risker. Det

påtalades dessutom vid flertalet tillfällen att de droger som diskuterades är olagliga i Sverige.

Den medverkande psykologen fick flertalet kritiska frågor både vad gällde hans egna erfarenheter och den forskning han förespråkade. Han betonade att det behövs mer forskning på ämnet för att veta om och i så fall hur man kan använda psykedeliska droger i vården av psykisk ohälsa, och att det var just forskning på området som han efterlyste.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska ta hänsyn till radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (17 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat vid bedömningen av program som behandlar droger. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis ett krav på varsamhet vid speglingen av bruket av till exempel alkohol, tobak och narkotika.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att *Morgonpasset i P3* är ett underhållningsprogram som på ett lättsamt och humoristiskt sätt tar upp dagsaktuella frågor. Av det aktuella inslagets inledning framgick att ämnet psykedeliska droger skulle diskuteras eftersom psykologer kommit att intressera sig alltmer för psykedeliska droger vid behandlingen av psykisk ohälsa. Med hänsyn tagen till programformen, samt att programledarna ställde kritiska frågor till den medverkande psykologen och vid flera tillfällen påtalade att de droger som diskuterades var olagliga i Sverige, kan något förhärlikande av drogbruk inte anses ha skett i inslaget som helhet. Mot bakgrund av detta anser nämnden att inslaget inte strider mot bestämmelsen om radions särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Pia Rehnquist och Kristina Åberg och efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Rasmus Gedda